

REPUBLIKA HRVATSKA
ŽUPANIJSKO DRŽAVNO ODVJETNIŠTVO U OSIJEKU
BROJ: K-DO-83/2001

Osijek, 19. veljače 2002.

JP/AL

ŽUPANIJSKOM SUDU U

OSIJEKU

Temeljem članka 42. stavak 2. točka 3. Zakona o kaznenome postupku
podizem

OPTUŽNICU

protiv:

MILOŠA LONČARA, JMBG: 0803960300519, sina Steve i Mare rođ. Nišević, rođ. 8. ožujka 1960.g. u Draškovcu, Općina Dvor, Republika Hrvatska, s prebivalištem u Jagodnjaku, B. Kidriča br. 30, stolara, udovca, oca dvoje djece, pismenog, završio srednju školu, bez imovine, vojsku služio u JNA, vodi se u V.E. Belom Manastiru, nalazi se u pritvoru u Okružnom zatvoru u Osijeku od 20. rujna 2001. godine,

da je:

Lh. 1993 - u vrijeme rata...

Guj - Vidovici
29. jeda
u vremenskom razdoblju od mjeseca rujna 1991. godine pa do početka svibnja 1992. godine, kao zapovjednik topničkog voda u kojem se nalazilo 7 topova marke "ZIS" cal. 76 mm i 4 topa marke "B-1" cal. 76 mm, u sastavu tzv. "Teritorijalne obrane Baranje" pridružene jedinice tzv. "JNA" sa borbenih položaja u Dardi, pa do Novog Bezdana u sudejstvu s drugim postrojbama "JNA" i "Teritorijalne obrane" Baranje, a postupajući protivno odredbama Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba za vrijeme rata te odredbama članka 48. do 54. Dopunskog protokola uz Ženevsku konvenciju od 12. kolovoza 1949. godine o zaštiti žrtava međunarodnih oružanih sukoba (Protokol I), te protivno odredbama članka 13. do 16. Dopunskog protokola uz ženevsku konvenciju od 12. kolovoza

1949. godine o zaštiti žrtava nemeđunarodnih oružanih sukoba (Protokol II), u više navrata gotovo svakodnevno zapovjedio vojnicima topničkoga voda⁷⁴ otvaranje topničke vatre na grad Osijek i prigradska naselja Josipovac i Višnjevac, znajući da se u tim mjestima nalaze civili, a uslijed čega je u kućama na javnim površinama i radnim prostorima smrtno stradao veliki broj civila, a među njima Milena Radović, Dragica Petrović, Zvonimir Golub, Ivan Jerlinček, Delfina Jelšinski, Silvija Kovačec, Ivan Mikša, Željko Žerjav, Krešo Tolić, Jovanka Šolak, Đorđe Petrović, Slavko i Marija Benović, Dragan Nenadović, Josip Francišković, Ljudevit Hamilton, Viktorija Borovec, Ruža Srđanović, Slavko Pavić, Dragica Vlaičević, Josip Gado, Krešimir Kučera, Ivana Daliaste, Nikola Bečkei, Krunoslav Kalafatić, Dragan Marendić, Božo Ivezić, Gordana Šoldo, Viktor Moher, Ružica Vukadinović, Zoran Blažević, Željko Kučina, Goran Rabl, Nela Jelić, Magda Bonić, Mira Galić, Ljubica Marković, Katarina Jaraman, Ana Cvitanušić, Danica Kušter, Milica Milić, Ivo Ivanović, Zdravko Galija, Pavle Marjanović, Ante Novoselić, Antun Valinčić, Ruža Hrgović, Ivan Hodak, Josip Kovačević, Jozo Slaviček, Franjo Novak, Gordana Dragišić, Ana Lukota, Dragutin Merkaš, Marija Merkaš, Marija Trstenjak, Valent Mesarić, Šimun Bunarkić, Milan Stojčević, Ante Maslov, Franjo Škarić, Anica Lacković, Antun Bartolović, Zdravko Galia, Nevenka Bolić-Matijašević, Ankica Vuzem, Božo Pešić, Jandro Pešić, Dragutin Znika, Milan Bučan, Gordana Dragišić, Đuro Malounek, Mijo Kantar, Antun Bartović, Anica Lacković, Josip Roch, Šime Stoisavljević, Milan Željko Selak, Rudolf Senk, Miladin Marković, Veselka Markotić, Josipa Jukić, Nikola Kajfeš, Lucijana Cvijanović, Tomo Čupić, Ivan Dumančić, Franjo Jevicki, Tomo Cerovski, Boris Stefanov, Branko Herceg, Dušan Davidović, Kata Mate, Mihajlo Huber, Dubravka Bučak, Anica Škundrić, Marija Relić, Ružica Balažić, Stjepan Hujbert, Ružica Hujbert, Ana-Marija Balažić, Hrvoje Rengel, Milan Budimir, Branko Stanić, Smiljka Špehar, Suljo Muharemović, Jakob Rikert, Stjepan Burić, Ivan Pavličić, Andrija Šimunić, Đuro Plazibat, Pavo Karh, Vilma Dorocijak, Milorad Veselić, Ljiljana Jaroš, Darko Banjeglavić, Aleksandar Knežević, Branislav Raušević, Vlatko Srok, Mile Vidaković, Josip Brekalo, Ivan Biuk, Alojz Dješka, Renata Lazar, Josip Klarić, Petra Babić, Ljupko Dumančić, Mara Mikulić, Anica i Zorislav Trišler, Anica Kožul, Dušanka Stanković, Stjepan Juranek, Damir Vilhaem, Anja Banović, Kruno Glavaš i Stipe Zeba, te veći broj civilnih osoba teško i lako tjelesno ozlijede, a pored toga je došlo i do uništenja i oštećenja većeg broja stambenih, gospodarstvenih, prosvjetnih, kulturnih, vjerskih i infrastrukturnih objekata, kao i drugih objekata, te počinjena ogromna velika materijalna šteta,

dakle, kršeći pravila međunarodnoga prava za vrijeme oružanog sukoba naredio da se izvrši napad na civilno stanovništvo i naselja, da se civilno stanovništvo ubija, muči i nečovječno postupa prema njemu i da mu se nanose velike patnje i ozljede tjelesnog integriteta i zdravlja, te da se protuzakonito i samovoljno uništava imovina u velikim razmjerima što nije bilo opravdano vojnim potrebama, te naredio da se bez izbora cilja pogađaju civilni objekti koji su pod posebnom zaštitom međunarodnog prava,

pa da je time počinio kazneno djelo protiv čovječnosti i međunarodnoga prava - ratni zločin protiv civilnoga stanovništva, opisano u članku 120. stavak 1. i 2. OKZ RH.

STOGA PREDLAŽEM:

1) da se zakaže i održi glavna javna rasprava pred vijećem Županijskog suda u Osijeku,

2) da se na raspravu pozove i ispita okrivljenik Miloš Lončar koji se u tijeku istrage nalazi u pritvoru (30), da se pozovu i kao svjedoci saslušaju Dušan Hidošanin (44), Siniša Salaj (46), Vračić Željko (48), Zlatko Sliško (53), Slavko Pendić (156), Danilo Dinić (157) i Pero Serdar (159), te da se pozove i kao vještak sasluša Mirko Štok (134),

3) da se na glavnoj raspravi pročita i izvrši uvid u izvješće o popisu i procjeni ratnih šteta na području Osječko-baranjske županije (90), da se pročitaju zapisnici o obdukcionim nalazima o svim poginulim koji su navedeni u dispozitivu optužnice, a koji se nalaze u posebnom omotu, te da se izvrši uvid u zapisnike o očevidima, te fotografske elaborate koji se nalazi u vašem spisu broj K-11/01 odnosno Kio-506/96,

4) da se protiv okrivljenika Miloša Lončara produlji pritvor po zakonskoj osnovi iz članka 102. stavak 1. točka 4. ZKP.

O b r a z l o ž e n j e:

Opće poznata je činjenica da je nakon provedenog referenduma u Republici Hrvatskoj kada su se građani Republike Hrvatske izjasnili za samostalnost i kada je proglašena samostalnost Republike Hrvatske da je Jugoslavenska narodna armija s paravojnim srbočetničkim vojnim formacijama započela agresiju na Republiku Hrvatsku radi rušenja uspostavljenog novog demokratskog poretka i vlasti u Republici Hrvatskoj i uspostavljanja "Velike Srbije". Toj agresiji u velikom broju pridružili su se i Srbi iz Republike Hrvatske koji su se priključili paravojnim srbočetničkim formacijama.

Kako Republika Hrvatska u samom početku nije imala svoju vojsku a niti oružja nije se mogla braniti tako da su agresorska armija i srbočetničke formacije vrlo brzo već u tijeku kolovoza 1991. godine okupirale Baranju i veći dio istočne Hrvatske i zapadnog Srijema dok su Vukovar okupirali nakon višemjesečne silovite borbe u mjesecu studenom 1991. godine. Nakon okupacije Baranje s područja Baranje i s drugih okupiranih mjesta istočne Hrvatske agresori su svoje vojno djelovanje i svoje napade usmjerili na grad Osijek kao i prigradska naselja uz desnu obalu Drave a s ciljem da se što više stanovništva pobije, da se unište i oštete kuće i stanovi u kojima živi stanovništvo gospodarstveni, prosvjetni, zdravstveni, vjerski i drugi objekti, a da bi se civilno stanovništvo zastrašilo, te natjeralo da napusti to područje, a da bi agresor nakon toga lakše ušao u to očišćeno područje i okupirao ga.

Od eksplozivnih granata poginulo je i ranjeno mnoštvo civila te prouzročena ogromna šteta jer je uništeno i oštećeno više tisuća kuća i stanova većina gospodarstvenih i kulturnih objekata, upravnih zgrada i drugih objekata, spomenika kulture, bolnice i zdravstvene ustanove, crkve, a pored toga je počinjena i ogromna šteta na drugim dobrima građana.

Iz posebnog izvješća Policijske uprave osječko-baranjske br. 511-07-11/01-Ku-407/91 od 20. rujna 2001. godine, zapisnika o izvršenim očevidima, obdukcioni nalazi o poginulim liječnički svjedodžaba i traumatoloških listova o ozljeđenima i fotografskih elaborata koji su bili dostavljeni Županijskom sudu u Osijeku kao dokaz uz optužnicu br. KT-240/91 od 2001. godine u kaznenom predmetu protiv okrivljenika Borivoja Dobrokesa i dr. zbog kaznenog djela iz članka 120. stavak 1. i 2. OKZ RH postojala je osnovana sumnja da je osumnjičeni počinio kazneno djelo ratnog zločina iz članka 120. OKZ RH, opisano u dispozitivu ove optužnice, te je dana 21. rujna 2001. godine podnesen istražni zahtjev i istražni sudac Županijskog suda u Osijeku je nakon ispitivanja okrivljenika donio rješenje o provođenju istrage protiv okrivljenika za označeno kazneno djelo.

U tijeku istrage ispitan je okrivljenik koji se branio šutnjom, te su kao svjedoci saslušani Dušan Vidošanin, Siniša Salaj, Željko Vračić, Zlatko Sliško, Slavko Pendić, Danilo Simić i Pero Serdar, kao vještak je saslušan Mirko Štrk, te je pribavljen od Ureda za statistiku popis ratnih šteta i od Kliničke bolnice u Osijeku obdukcioni nalazi o poginulima civilima u Osijeku i prigradskim nalazima uz desnu obalu rijeke Drave.

Iz izjava gore navedenih svjedoka proizlazi da je okrivljenik Dušan Lončar bio zapovjednik topničkog voda u kojem je bilo 30-tak vojnika, a u kojem se nalazilo 7 topova marke "ZIS" cal. 76 mm i 4 topa marke "B-1" cal. 76 mm, koji je djelovao u sastavu tzv. "Teritorijalne obrane Baranje", pridružene jedinice tzv. JNA, da je on kao komandir toga voda vodio brigu o ispravnosti vojnih oruđa, o snabdjevanju municije, da je popravljao ta oruđa u poduzeću "Remont" u Belom Manastiru bez da je za to plaćena ikakva naknada, da je vodio brigu o snabdjevanju tog topničkog voda s municijom, da je primao i provodio naredbe od svojih viših komandanata iz tzv. "JNA" Borivoja Dobrokesa, Milana Bogunovića, Bolića i drugih s kojima se i osobno češće susretao, da je izdavao kao komandir voda naredbe komandirima odelenja s određenim koordinatima za paljbu o broju ispaljenih granata, da je topnički vod kojim je on komandirao gotovo svakodnevno ispalio više granata, a ponekad po 15 i više po oruđu, a za vrijeme uzbuna još i više, da su cijevi granata bile usmjerene u pravcu grada Osijeka i prigradskih naselja Višnjevca i Josipovca.

Nadalje iz iskaza gore navedenih svjedoka proizlazi da su oni kao i svi drugi vojnici koji su bili u tom vodu gotovo svakodnevno gledali televiziju i slušali radio, te da su znali, te i vidjeli što je u Osijeku i drugim mjestima pogođeno, te čuli o broju poginulih i ranjenih.

Iz izjave vještaka Mirka Štrka proizlazi da je svaki zapovjednik topničkog voda vojno i stručno osposobljen da izdaje zapovjedi za topničko djelovanje, za pogađanje i uništenje određenih ciljeva, da je zapovjednik osoba koja kontrolira i odgovara sve što se radi na borbenom položaju, te da izdaje i zapovjedi za paljbu s točno određenim koordinatama. Nadalje, iz iskaza istog vještaka proizlazi da su topovi "ZIS" - 76 mm i topovi "B-1" 76 mm dometa 13.100 metara i dometa 8.860 metara, te da su velike razorne moći čija je namjena uništenje ljudi u zaklonima i van zaklona, rušenje zgrada, objekata i utvrda.

Prema mišljenju vještaka Mirka Štrka zapovjednik voda je znao i morao znati gdje padaju projektili i na što su usmjereni jer je on i izdavao naredbe, te je odgovoran i za sva djelovanja i ono što je njegov vod uradio.

Iz izvješća Ureda za statistiku o popisu i procjeni ratnih šteta na području Osječko-baranjske županije vidljivo je da su Osječko-baranjska županija, a posebno grad Osijek usljed ratnih razaranja pretrpjeli od uništenja i oštećenja stambenih zgrada te gospodarstvenih, prosvjetnih i kulturnih objekata, te spomenika kulture, sakralnih objekata i drugih objekata ogromnu i neprocjenjivu direktnu štetu velikih razmjera.

Iz članka 51. Dopuskog protokola Ženevskim konvencijama 12. kolovoza 1949. godine o zaštiti žrtava međunarodnih sukoba (Protokol I) proizlazi da civilno stanovništvo i građanske osobe uživaju opću zaštitu od opasnosti koje proizlaze iz vojnih operacija te da civilno stanovništvo i građanske osobe ne smiju biti predmet napada, a niti im se smije prijetiti nasiljem.

Posebno u tom članku 51. točka 4. toga protokola je istaknuto da su zabranjeni "napadi nasumce" koji nisu usmjereni na određeni vojni cilj i koji se ne mogu usmjeriti na određeni vojni cilj, a u točki 5.a. i b. istog članka se daje objašnjenje toga članka te se navodi da se smatra između ostalog da je napad izveden "nasumce" ako je izvršen bombardiranjem u nekom gradu, selu ili bilo kojoj drugoj sličnoj zoni gdje se nalazi veća koncentracija osoba ili civilnih objekata i ako se od izvršenog napada mogu očekivati slučajni gubitci života među civilnim stanovništvom, ranjavanja građanskih osoba, štete na civilnim objektima ili kombinacija toga.

U članku 52. Protokola posebno je navedeno da civilni objekti ne smiju biti predmet napada ili represalija i da se napadi moraju strogo ograničiti na vojne ciljeve.

U članku 53. Protokola I. navodi se da je zabranjeno vršiti bilo kakve neprijateljske čine usmjerene protiv povjesnih spomenika, umjetničkih djela ili bogoslužja koji čine kulturnu i duhovnu baštinu naroda.

I Dopunskim protokolom Ženevskim konvencijama od 12. kolovoza 1949. godine o zaštiti žrtava nemeđunarodnih sukoba (Protokol II) istaknuto je da su civilno stanovništvo i građanske osobe zaštićene od opasnosti koje proizlaze iz vojnih operacija, da civilno stanovništvo ne smije biti predmet napada pa čak mu se ne smije ni prijetiti nasiljem

kao i da je zabranjeno napadanje i uništenje dobara civilnog stanovništva potrebnih za preživljavanje kao što su živežne namirnice, voda za piće i slično te da su zaštićeni povjesni spomenici, umjetnička djela kao i mjesta bogoslužnja.

Okrivljenik je u vrijeme izvedenih napada vršio dužnost komandira topničkoga voda. On je kao što to iz iskaza saslušanih svjedoka izdavao naredbe za paljbu na određene ciljeve s određenim koordinatama.

Znao je kao što su i svi vojnici znali kakvi su rezultati bili od ispaljenih granata, te što je pogodeno te koliko je bilo poginulih. To je znao i mogao znati, jer su to znali i svi vojnici koji su redovito gledali hrvatsku televiziju, a pored toga bio je i izvještavan od svojih izviđača.

Znao je da civilno stanovništvo, njegova imovina kao i da su crkve, bolnice, muzeji zaštićeni međunarodnim pravom od napada ali upravo napad je bio i usmjeren najviše na te zaštićene objekte.

Imajući u vidu činjenicu da je okrivljenik izdavao naredbe, da se iz topova puca po imovini civilnog stanovništva crkvama, školama, bolnicama i drugim objektima koji su zaštićeni međunarodnim pravom, a bez izbora vojnih ciljeva, te da je uslijed eksplozije granata poginuo veliki broj civila, te još veći broj ranjeno, smatram da je okrivljenik počinio djelo koje sadržava sva bitna obilježja bića kaznenog djela ratnog zločina iz članka 120. stavak 1. i 2. Osnovnog krivičnog zakona.

S obzirom da se okrivljenik Miloš Lončar tereti za kazneno djelo ratnog zločina kao komandir topničkog voda pomoću kojeg je sustavno razarao civilne ciljeve u Osijeku, te je uslijed toga usmrćen i ranjen veliki broj civilnih osoba, a pored toga i nanesena šteta ogromnih razmjera predlažem da se protiv okrivljenika **produlji pritvor**.

Stoga je valjalo podići ovu optužnicu koja se ukazuje opravdanom i na zakonu osnovanom.

PRILOG: spis

ZAMJENIK ŽUPANIJSKOG DRŽAVNOG ODVJENTIKA

Josip Petrov